

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-104-115>
УДК 37.011.3-051(377.36)+37.091.12:005.963

Лабунець Віктор Миколайович,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного мистецтва,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9154-0955>
gitaraclassic@gmail.com

Карташова Жанна Юріївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7368-9249>
lab_ioanna@ukr.net

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО- ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті розглядається проблема формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі інструментально-виконавської підготовки. Автори підкреслюють, що витoki творчості закладені в унікальному поєднанні природних і соціальних властивостей особистості, а творча активність є внутрішньою потребою, що не може бути «передана» від іншої людини. Творча діяльність розглядається як основний чинник професійного та особистісного розвитку педагога-музиканта, що формує його педагогічну майстерність, здатність до самовираження та впливу на розвиток естетичної культури учнів.

Актуальність дослідження обумовлена сучасними трансформаціями в українському суспільстві, глобалізаційними процесами та оновленням освітніх стандартів, що підвищує значущість підготовки творчих і компетентних педагогів музичного мистецтва. У статті проаналізовано наукові підходи до визначення понять «творчість» та «індивідуальність», узагальнено думки провідних дослідників щодо психологічних, педагогічних і методичних аспектів розвитку творчої особистості, зокрема у контексті музично-інструментальної підготовки.

Дослідження демонструє, що ефективне формування творчої індивідуальності майбутнього педагога-музиканта можливе лише за умов інтегрованого підходу, що поєднує розвиток технічних навичок, художньо-образного мислення та

інтерпретаційної свободи. Запропоновано принципи і методи навчання, які сприяють становленню творчої особистості: принцип активної суб'єктності, цілісності музичного розвитку, поетапності та системності, самовираження та індивідуалізації, інтеграції педагогічної та музичної діяльності. Розглянуто шість ключових педагогічних умов, що забезпечують розвиток творчої індивідуальності студента: змістова, методична, мотиваційна, комунікативна, суб'єктивна та рефлексивна.

Висновки статті підтверджують, що творча індивідуальність є фундаментом професійного становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва та визначає його здатність до саморозвитку і педагогічної діяльності. Автори наголошують на необхідності подальших досліджень у напрямі діагностики та розвитку творчих характеристик, удосконалення психолого-педагогічних умов і методик, що сприятимуть формуванню високого рівня творчої індивідуальності майбутніх педагогів-музикантів.

Ключові слова: творча індивідуальність; музичне мистецтво; педагогічна підготовка; інструментально-виконавська діяльність; професійний розвиток; методична компетентність; самореалізація.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Витоки творчості приховані в глибинах людської індивідуальності, яка визначається унікальним поєднанням природних і соціальних властивостей, суспільно значущих та водночас відмінних від тих, що властиві іншим. Індивідуальність постає складною системою з неповторними й водночас сталими характеристиками, що забезпечують високий рівень особистісних досягнень [1]. Тому творчі здібності не можуть бути «передані» від однієї людини до іншої, адже їхнім джерелом є власна творча активність кожної особистості. Отже, творча діяльність властива всім людям, і відсутність її проявів зумовлена не внутрішніми психологічними бар'єрами, а сформованими звичками діяти за чужими вказівками.

У сучасних складних умовах, що зумовлені глобальними суспільними та ідеологічними трансформаціями в українському соціумі, проблема формування творчої індивідуальності педагога в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти набуває особливої актуальності. Зростає потреба в творчій, яскравій особистості з високим рівнем духовності та культури, здатній бути творцем нових ідей, цінностей і переконань.

Сучасна система мистецької освіти вимагає від майбутнього вчителя музичного мистецтва не лише ґрунтовних фахових знань і виконавських умінь, а й здатності до творчої самореалізації, індивідуального стилю та інноваційного мислення [10]. У контексті глобалізаційних процесів та оновлення освітніх стандартів особливого значення набуває формування творчої індивідуальності педагога-музиканта, адже саме вона визначає його професійну конкурентоспроможність, педагогічну майстерність і здатність виховувати естетично розвинену особистість учня.

Інструментально-виконавська підготовка виступає одним із ключових чинників становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва, оскільки поєднує технічну досконалість гри з художньо-образним мисленням та інтерпретаційною свободою. Водночас недостатня увага до проблеми розвитку творчої індивідуальності студентів у процесі оволодіння інструментальним виконавством зумовлює потребу в науково-методичному обґрунтуванні шляхів її формування.

Таким чином, актуальність теми зумовлена потребою модернізації мистецької освіти, орієнтацією на особистісно-творчий розвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва та необхідністю пошуку ефективних шляхів формування його творчої індивідуальності у процесі інструментально-виконавської підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні проблемні аспекти у сфері дослідження творчості, зокрема творчої індивідуальності та обдарованості особистості, висвітлено в численних наукових працях, де розглядаються психологічні риси й особливості, що визначають критерії та характеристики творчої особистості.

У науковій літературі «творчість» зазвичай розглядається як цілеспрямована діяльність, що спрямована на створення чогось якісно нового, раніше не існуючого, і відзначається неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю [11]. Результатом такої діяльності може бути відкриття, створення або винахід нового, а також активне засвоєння вже існуючих культурних надбань і мистецьких цінностей. Творчість сприяє формуванню художнього досвіду особистості, пробуджує інтерес до знань, культури та мистецтва.

Творчість сьогодні розглядається як одна з ключових складових освітнього процесу та набуває особливої значущості. Як простір для особистісної самореалізації педагога, вона стала предметом наукових досліджень Н. Гуральник, А. Козир, Г. Падалки, О. Ребрової, О. Ростовського, В. Федоришина, О. Щолокової та інших учених.

Дослідники (В. Андрущенко, О. Білоус, А. Душний, Г. Падалка, Ши Цзюнь-Бо, Н. Цюлюпа) трактують творчість як невід'ємний чинник формування студента у процесі музично-інструментальної підготовки. Зокрема, А. Душний розробив цілісну методичку організації творчої діяльності у класі основного музичного інструменту [2]. Спираючись на наукові здобутки зазначених авторів, можна зробити висновок, що сучасний студент, який завтра стане фахівцем у сфері музичного мистецтва, поєднує в собі риси педагога і музиканта. Відтак його мистецький потенціал інтегрує педагогічно-методичний та музично-творчий компоненти, що забезпечують становлення професійного педагога-музиканта.

У процесі наукових досліджень у сфері розвитку методики навчання гри на музичному інструменті П. Косенко дійшов висновку, що одним із ефективних способів підвищення якості інструментальної підготовки майбутніх учителів музики є впровадження новітніх дидактичних методів, орієнтованих на особистісний підхід. Це передбачає створення умов, у яких студент зможе максимально розкрити свої виконавські здібності, розвинути емоційно-вольові та комунікативні якості, сформувати естетичну орієнтацію та творчу самостійність, а також знайти оптимальний шлях для оволодіння професійною майстерністю [4].

Вплив мистецтва на формування особистості майбутнього педагога досліджували такі науковці, як В. Бутенко, Г. Ніколаї, О. Олексюк, В. Орлов, О. Отич, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Шевнюк, Г. Шевченко, О. Щолокова та інші. Водночас питання розвитку творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті його професійного саморозвитку досі не стало об'єктом окремого наукового дослідження, незважаючи на його високу актуальність.

На підставі вивчення наукових джерел можна дійти висновку, що творча особистість – це людина, яка відзначається глибокими гуманітарними, зокрема культурологічними знаннями, прагненням до нового й неповторного. Для неї творчість є невід'ємною життєвою потребою, яка виявляється у різних сферах діяльності та життєвих ситуаціях.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і практично визначити шляхи формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі інструментально-виконавської підготовки, з урахуванням сучасних вимог мистецької освіти та особистісно-творчого розвитку студента.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукову літературу щодо поняття «творчість», «індивідуальність» та їхнього значення для професійного становлення майбутнього педагога-музиканта.

2. Визначити сутність творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва та її роль у професійному саморозвитку.

3. Дослідити особливості інструментально-виконавської підготовки як чинника формування творчої індивідуальності студента-інструменталіста.

4. Виявити педагогічні умови (змістові, методичні, мотиваційні, комунікативні, суб'єктивні та рефлексивні), що сприяють розвитку творчої індивідуальності майбутніх учителів музичного мистецтва.

5. Систематизувати принципи та методи навчання, які забезпечують ефективне формування творчої індивідуальності під час інструментально-виконавської підготовки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Реформування мистецької освіти на основі принципів випереджувального розвитку підкреслює важливість формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва та зумовлює необхідність пошуку дієвих шляхів її становлення. Водночас, щоб така індивідуальність відповідала запитам сучасного суспільства, вона повинна бути не лише яскравою та унікальною, а й гуманною, глибоко пов'язаною з національною та загальнолюдською культурою, відкритою до постійного творчого саморозвитку.

У сучасній педагогічній науці особливий акцент робиться на формуванні творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва. У педагогічному вимірі творчість трактується як здатність особистості до самовираження, застосування інноваційних підходів та вироблення власного стилю у професійній діяльності. Розвиток такої індивідуальності є ключовим складником підготовки майбутніх педагогів, адже саме вона зумовлює їхню професійну результативність і вплив на вихованців [9].

Розглядаючи сутність окресленої проблеми, вважаємо за доцільне подати узагальнене наукове трактування понять «творчість» та «індивідуальність». У сучасних наукових працях творчість інтерпретується як діяльнісний процес, результатом якого є виникнення принципово нового продукту, що характеризується унікальністю, неповторністю та суспільно-історичною значущістю. Так, В. Олексенко визначає творчість як акт створення нового, психічний процес, що виявляється у трансформації, відтворенні чи поєднанні наявних у свідомості уявлень у новій формі – у вигляді абстрактної думки, художнього образу або практичної дії [6].

Я. Сливка розглядає творчість як фундаментальний елемент розвитку та самопізнання особистості, що забезпечує розкриття її індивідуальних рис і формування професійного педагогічного таланту [12].

Творчість виступає як особиста потреба людини, оскільки творча діяльність охоплює не лише наукові відкриття, художні твори чи суспільно важливі досягнення, а й інноваційну діяльність, яка має суб'єктивне значення для особистості. Для індивіда така діяльність сприймається як процес творення, що включає відкриття, створення унікального продукту або розробку нового підходу до вже відомого.

Сучасний педагог О. Падалка визначає творчість як інтегральну характеристику особистості, що проявляється у самореалізації її творчого потенціалу, виявленні індивідуальної неповторності та здатності до самостійного пошуку нових підходів і рішень [8].

У свою чергу, категорія «індивідуальність» у педагогічній науці трактується як унікальне поєднання природних і соціально зумовлених властивостей особистості, що визначають своєрідність її пізнавальної, емоційної та діяльнісної сфер. Індивідуальність характеризується неповторністю внутрішнього світу людини, її особистісного досвіду, стилю мислення, системи цінностей і способів самовираження.

На переконання О. Отич, з яким ми повністю погоджуємося, творча індивідуальність педагога є ключовою характеристикою та визначальним критерієм його педагогічної майстерності. Це інтегративне особистісне утворення, що поєднує мотиваційні, інтелектуальні, емоційно-вольові та професійні якості й властивості творчої особистості вчителя. Вони відображають неповторні риси його професійної педагогічної самосвідомості, рівень творчої діяльності та потенціал. Науковиця підкреслює, що творча індивідуальність педагога завжди є виявом його суб'єктності, прагнення до постійного творчого саморозвитку, самовираження та самоактуалізації [7, с. 61].

На думку О. Заболотської, формування творчої індивідуальності слід розглядати як процес збагачення особистості професійно значущими характеристиками та властивостями, що формуються в результаті педагогічного досвіду й забезпечують вироблення нових знань, вагомих як для суспільства, так і для самої особистості [3]. Згідно з її підходом, становлення професійно орієнтованої індивідуальності

майбутнього педагога охоплює два взаємопов'язані компоненти: професійний та особистісний. До професійних якостей відносять професійне самоусвідомлення, спрямованість на педагогічну діяльність, педагогічну майстерність, уміння професійно мислити, відповідальність, стійкість у виконанні професійних завдань, а також ціннісне ставлення до обраної професії. Особистісний складник включає орієнтацію на професію вчителя, любов до дітей, організаторські та комунікативні здібності, соціальну компетентність, здатність до самооцінки, самовиховання й саморозвитку, а також емоційно-вольові риси, властиві студентам педагогічних закладів вищої освіти [3].

Щодо майбутнього вчителя музичного мистецтва, індивідуальність постає як інтегральна якість, яка формується у процесі професійної підготовки та виявляється у здатності педагога поєднувати загальнолюдські та національно-культурні цінності з власним творчим баченням. Вона відображає не лише рівень професійної компетентності, але й особистісну своєрідність у виконавській, педагогічній та мистецько-просвітницькій діяльності.

Таким чином, індивідуальність майбутнього педагога-музиканта можна розглядати як синтез його особистісних якостей, професійних знань і творчих здібностей, що забезпечують неповторність стилю його педагогічної діяльності.

Аналіз педагогічної літератури дозволяє сформулювати поняття творчої особистості. Творча особистість – це індивід, який володіє внутрішніми передумовами для творчої діяльності та, під впливом зовнішніх чинників, розвинув додаткові мотиви, особистісні уявлення та здібності, необхідні для реалізації свого творчого потенціалу. Це сприяє досягненню значних результатів у одному або кількох видах творчої активності.

Творча особистість у педагогічному контексті визначається як індивід, який володіє високим рівнем гуманітарних і культурологічних знань та проявляє схильність до новаторства й оригінальності. Для такої особистості творча діяльність є життєвою потребою і водночас засобом професійного самовдосконалення. У випадку студентів-інструменталістів формування творчої індивідуальності реалізується через розвиток музично-виконавських здібностей, здатність самостійно обирати та вирішувати цікаві педагогічні й музичні завдання, переживати нові емоційні стани та отримувати естетичне задоволення від власної творчої діяльності.

Формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі інструментально-виконавської підготовки студента-інструменталіста потрібно здійснювати з дотриманням визначених принципів і методів навчання.

Принцип активної суб'єктності – студент-інструменталіст виступає активним учасником власного професійного розвитку. Творча індивідуальність формується через безпосереднє залучення студента до музично-виконавської діяльності, експериментування та самостійний пошук індивідуального стилю.

Принцип цілісності музичного розвитку – формування творчої особистості має враховувати всі аспекти музичного розвитку: технічну майстерність, теоретичні знання, музичну пам'ять, слухову та ритмічну підготовку. Лише цілісний підхід забезпечує гармонійний розвиток творчого потенціалу.

Принцип поетапності та системності – розвиток творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва має відбуватися поступово, через послідовне ускладнення музичних завдань та виконавських завдань, що відповідають рівню підготовки студента.

Принцип самовираження та індивідуалізації – створення умов для прояву власного емоційного і стилістичного бачення музики, що сприяє формуванню унікального творчого обличчя студента.

Принцип інтеграції педагогічної та музичної діяльності – творча індивідуальність майбутнього вчителя музичного мистецтва формується не лише через інструментальну майстерність, але й через педагогічну практику: аналіз, викладання, участь у музичних колективах та майстер-класах [13].

Формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва (студента-інструменталіста) потрібно здійснювати із застосуванням комплексу методів. *Метод проблемного навчання* (створення ситуацій, де студент повинен самостійно шукати рішення виконавських або інтерпретаційних завдань, стимулює творче мислення). *Метод творчих завдань та експерименту* (виконання музичних творів у різних стилях, варіативна інтерпретація, створення власних музичних композицій або аранжувань). *Метод моделювання та аналізу виконання* (вивчення зразків виконавської майстерності, аналіз сильних та слабких сторін власної гри, порівняння з творчими підходами відомих музикантів-виконавців). *Інтерактивні методи навчання* (робота в ансамблях, оркестрах, проведення майстер-класів, музичних лабораторій та творчих проєктів, що стимулюють колективну та індивідуальну творчість) [14]. *Рефлексивний метод* (регулярне обговорення власного виконання, самооцінка та аналіз результатів, що дозволяє усвідомити особистісний розвиток і визначити подальші творчі напрямки). *Індивідуальні консультації та наставництво* (робота з викладачем, який допомагає розвивати творчі здібності, пропонує персоналізовані завдання, коригує помилки та мотивує до самостійного творчого пошуку).

При визначенні суб'єктивних педагогічних умов формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва ми враховували рівень розвитку його інструментально-виконавських навичок і здатність до творчої педагогічно-мистецької діяльності, адже без цього мистецтво не здатне ефективно реалізувати свій педагогічний потенціал.

Особливість педагогічних умов, що забезпечують розвиток творчої індивідуальності майбутніх музичних педагогів, полягає у здатності мистецтва водночас стимулювати та регулювати їхню творчу інструментально-виконавську активність. Іншою важливою рисою педагогічних умов, що формуються мистецтвом для розвитку творчої індивідуальності студентів-інструменталістів, є їхня здатність підвищувати ефективність цього процесу як на індивідуальному, так і на груповому та колективному рівнях творчої інструментально-виконавської діяльності. Сьогодні спостерігається значний науковий інтерес до проблем розвитку творчого потенціалу, зокрема у контексті інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Отже, формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного мистецтва є складним і багатогранним процесом, що потребує створення певних педагогічних умов [5]. У процесі інструментально-виконавської підготовки можна виділити такі ключові умови:

1. *Змістова умова* – передбачає включення в освітній процес матеріалів та завдань, що сприяють розвитку індивідуальних творчих здібностей студента. До них належать: виконання творів різних стилів та епох, аналіз музичних форм і композиційних особливостей, робота над імпровізацією та варіативним виконанням.

2. *Методична умова* – передбачає застосування методів навчання, які стимулюють творчу активність студента. Це може бути: індивідуальна та групова робота з викладачем, використання проблемно-пошукових завдань, творчих лабораторій, конкурсів та майстер-класів, що сприяють розвитку самостійного мислення та музичної інтерпретації.

3. *Мотиваційна умова* – створення системи внутрішньої та зовнішньої мотивації студента до творчої діяльності. До цього належать: підтримка інтересу до музики, формування потреби в самовираженні через інструментальне виконання, заохочення інноваційних ідей та експериментів у творчій практиці.

4. *Комунікативна умова* – забезпечує розвиток творчої індивідуальності через взаємодію з іншими студентами, викладачами та музичними колективами. Колективна робота сприяє обміну ідеями, розвитку слуху, музичного смаку та вміння адаптувати власне виконання до різних стилістичних контекстів.

5. *Суб'єктивна умова* – передбачає врахування індивідуальних особливостей студента: рівня інструментальної підготовки, здібностей до творчого мислення, емоційно-вольових характеристик та професійних інтересів. Підтримка індивідуального підходу дозволяє ефективніше розкривати творчий потенціал особистості.

6. *Рефлексивна умова* – передбачає розвиток здатності студента аналізувати власну творчість, оцінювати результати виконання та визначати шляхи вдосконалення. Рефлексія стимулює саморозвиток, усвідомлене прийняття рішень і формує здатність до самостійного пошуку оригінальних музичних рішень.

Окреслені умови створюють сприятливе середовище для гармонійного поєднання професійної та творчої підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Комплексне їхнє забезпечення дозволяє не лише підвищити інструментально-виконавський рівень, але й формує високий рівень творчої індивідуальності, здатної до самостійної педагогічної та мистецької діяльності.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Таким чином, на основі аналізу наукових джерел з розглянутої проблеми можна стверджувати, що творча індивідуальність майбутнього вчителя музичного мистецтва виступає фундаментом його професійного та особистісного становлення і розвитку, визначаючи його життєвий та творчий шлях. У цій роботі були розглянуті лише окремі аспекти формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя музичного

мистецтва в контексті професійного саморозвитку. Вважається доцільним **подальше поглиблення дослідження** питань діагностики та розвитку характеристик творчої індивідуальності, а також обґрунтування психолого-педагогічних умов, що сприятимуть її формуванню у майбутніх педагогів музичного мистецтва.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Бех, І. Д., 2003. *Виховання особистості: у 2 кн. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. видання.* Київ: Либідь, Кн. 1, 280.
2. Душний, А., 2019. Музична імпровізація як засіб розвитку креативності студентів мистецьких спеціальностей. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 4, 102–108.
3. Заболотська, О. О., 2007. Теоретико-методичні засади формування індивідуальності майбутніх учителів-словесників у професійній підготовці: *автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти»*, Одеса, 38.
4. Косенко, П., 2009. Методика особистісно орієнтованого навчання гри на музичному інструменті майбутнього вчителя музики: *автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання*, Київ, 20.
5. Ніколаї, Г., 2016. Педагогічні умови розвитку індивідуальності студента у процесі музичної освіти. *Вісник Житомирського державного університету*, 3, 145–150.
6. Олексенко, В. М., 2007. Розвиток креативності через нову релевантну педагогічну технологію в підготовці фахівців. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* Київ: Інститут ІТЗО, 47, 81–86.
7. Отич, О. М., 2009. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: *дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04.* Київ, 467.
8. Падалка, О., 2013. *Педагогічна аксіологія.* Практикум: методичний посібник для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». Рівне: РДГУ, 26.
9. Падалка, Г., 2010. *Музична педагогіка.* Київ: Освіта, 400.
10. Рудницька, О., 2005. *Педагогіка мистецтва: теорія і практика.* Київ: Каравела, 256.
11. Сисоєва, С. О., 2006. *Основи педагогічної творчості: підручник.* Київ: Міленіум, 344.
12. Сливка, Я., 2012. Формування творчих здібностей майбутніх учителів початкових класів у процесі мистецької підготовки. *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень: зб. наук. пр. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.* Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 3, 401.
13. Шевченко, Г., 2018. Інтеграція мистецтв як чинник формування творчої індивідуальності майбутнього педагога. *Актуальні проблеми мистецької освіти*, 1, 21–26.
14. Щолокова, О., 2017. Інтегративні підходи до розвитку музичної творчості студентів. *Мистецтво і освіта*, 2, 15–19.

WAYS OF DEVELOPING THE CREATIVE INDIVIDUALITY OF THE FUTURE MUSIC TEACHER IN THE PROCESS OF INSTRUMENTAL AND PERFORMANCE TRAINING

Viktor Labunets,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Department of Music,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9154-0955>

gitaraclassic@gmail.com

Zhanna Kartashova,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Department of Music,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7368-9249>

lab_ioanna@ukr.net

Abstract. The article examines the problem of developing the creative individuality of future music teachers in the process of instrumental and performance training. The authors emphasize that the origins of creativity lie in the unique combination of natural and social qualities of the individual, and that creative activity is an inner need which cannot be “transferred” from another person. Creative activity is considered a key factor in the professional and personal development of the music teacher, shaping his or her pedagogical mastery, ability for self-expression, and influence on the development of students’ aesthetic culture.

The relevance of the research is determined by current transformations in Ukrainian society, globalization processes, and the renewal of educational standards, which increase the importance of preparing creative and competent music educators. The article analyzes scientific approaches to defining the concepts of “creativity” and “individuality,” and summarizes the views of leading scholars on the psychological, pedagogical, and methodological aspects of creative personality development, particularly in the context of music and instrumental training.

The study demonstrates that effective development of the creative individuality of the future music teacher is possible only under an integrated approach that combines the development of technical skills, artistic and imaginative thinking, and interpretative freedom. The authors propose principles and methods of teaching that promote the formation of a creative personality: the principle of active subjectivity, the integrity of musical development, gradualness and systematicity, self-expression and individualization, and the integration of pedagogical and musical activity. Six key pedagogical conditions ensuring the development of students’ creative individuality are identified: content-related, methodological, motivational, communicative, subjective, and reflective.

The article concludes that creative individuality is the foundation of the professional development of the future music teacher and determines his or her capacity for self-development and pedagogical activity. The authors stress the need for further research in the areas of diagnosing and developing creative characteristics, as well as improving the psychological and pedagogical conditions and methods that will contribute to the formation of a high level of creative individuality among future music educators.

Keywords: creative individuality; musical art; teacher training; instrumental and performance activity; professional development; methodological competence; self-realization.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bekh, I. D., 2003. *Vykhovannia osobystosti: u 2 kn. Osobystisno oriientovanyi pidkhid: teoretyko-tekhnologichni zasady* [Personality Education: in 2 books. Personality-oriented approach: theoretical and technological principles]: nauk. vydannia. Kyiv: Lybid, Kn. 1, 280.
2. Dushnyi, A., 2019. Muzychna improvizatsiia yak zasib rozvytku kreatyvnosti studentiv mystetskykh spetsialnostei [Musical improvisation as a means of developing creativity of students of artistic specialties]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*, 4, 102–108.
3. Zabolotska, O. O., 2007. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia indyvidualnosti maibutnikh uchyteliv-slovesnykiv u profesiinii pidhotovtsi [Theoretical and methodological principles of forming the individuality of future teachers of literature in professional training]: *avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 «Teoriia ta metodyka profesiinoi osvity»*, Odesa, 38.
4. Kosenko, P., 2009. *Metodyka osobystisno oriientovanoho navchannia hry na muzychnomu instrumenti maibutnoho vchytelia muzyky* [Methodology of Personally Oriented Teaching of Playing a Musical Instrument for Future Music Teachers]: *avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 – teoriia ta metodyka muzychnoho navchannia*, Kyiv, 20.
5. Nikolai, H., 2016. Pedahohichni umovy rozvytku indyvidualnosti studenta u protsesi muzychnoi osvity [Pedagogical Conditions for the Development of Student Individuality in the Process of Music Education]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu*, 3, 145–150.
6. Oleksenko, V. M., 2007. Rozvytok kreatyvnosti cherez novu relevantnu pedahohichnu tekhnolohiiu v pidhotovtsi fakhivtsiv [Development of Creativity through New Relevant Pedagogical Technology in the Training of Specialists]. *Novi tekhnolohii navchannia: nauk.-metod. zb. Kyiv: Instytut ITZO*, 47, 81–86.
7. Otych, O. M., 2009. Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoi indyvidualnosti maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia [Art in the system of developing the creative individuality of the future teacher of professional training]: *dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv*, 467.
8. Padalka, O., 2013. *Pedahohichna aksiolohiia. Praktykum* [Pedagogical Axiology. Practicum]: metodychnyi posibnyk dlia studentiv napriamu pidhotovky 6.010101 «Doshkilna osvita». Rivne: RDHU, 26.

9. Padalka, H., 2010. *Muzychna pedahohika* [Musical Pedagogy]. Kyiv: Osvita, 400.
10. Rudnytska, O., 2005. *Pedahohika mystetstva: teoriia i praktyka* [Pedagogy of Art: Theory and Practice]. Kyiv: Karavela, 256.
11. Sysoieva, S. O., 2006. *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti* [Fundamentals of Pedagogical Creativity]: pidruchnyk. Kyiv: Milenium, 344.
12. Slyvka, Ya., 2012. Formuvannia tvorchykh zdibnostei maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u protsesi mystetskoï pidhotovky [Formation of creative abilities of future primary school teachers in the process of artistic training]. *Aktualni problemy suchasnoi nauky ta naukovykh doslidzhen: zb. nauk. pr. Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Vinnytsia: TOV firma «Planer», 3, 401.
13. Shevchenko, H., 2018. Intehratsiia mystetstv yak chynnyk formuvannia tvorchoï individualnosti maibutnoho pedahoha [Integration of arts as a factor in the formation of the creative individuality of a future teacher]. *Aktualni problemy mystetskoï osvity*, 1, 21–26.
14. Shcholokova, O., 2017. Intehrativni pidkhody do rozvytku muzychnoi tvorchosti studentiv [Integrative approaches to the development of students' musical creativity]. *Mystetstvo i osvita*, 2, 15–19.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-115-128>
УДК 378.147:004.8

Павлова Наталія Степанівна,

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри цифрових технологій та методики навчання інформатики,
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7817-6781>
nataliia.pavlova@rshu.edu.ua

Войтович Ігор Станіславович,

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з навчально-виховної роботи,
Рівненський державний гуманітарний університет,
Рівне, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2813-5225>
igor.voitovych@rshu.edu.ua

АНГЛОМОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Розкрито зміст дослідницької діяльності здобувачів освіти в галузі інформаційних технологій, особливості використання англomовної термінології у цій діяльності. Описано сутність дослідницької компетентності як